

เรามาจากไหน?...และจะไปไหน?...หน้าที่ 2

นำเสนอเมื่อ : 24 พ.ย. 2552

เรามาจากไหน?...และจะไปไหน?...หน้าที่ 2

"ผู้มีปัญญาวราตามรักษาจิต ที่เห็นโดยยากนัก ละเอียดนัก

จิต... มักตกไปในอารมณ์ฝ่ายต่ำ

จิตที่ระงับรักษาดีแล้ว นำความสุขมาให้"

(ธรรมบท ๒๔/๑๗)

เรามาจากไหน?...และจะไปไหน?...(๔)

ฝ่ายขวามีองค์อาฬวีย์ ได้ถวายภัตตาหารแด่พระศาสดา เมื่อเสร็จภัตกิจ พวกชาวเมืองรอดคอยเพื่อให้พระศาสดานอนโหมทา พระศาสดาทรงดำริว่า เราเดินทางมาจากพระเชตะวันมาถึงเมืองอาฬวีย์เป็นระยะทาง ๓๐ โยชน์ เพื่อประโยชน์แก่งามกุมากริก

เมื่อนางกุมากริกยังไม่มา เราจะไม่กลาวยอนโหมทาภาดา จึงประทับนั่งฟังอยู่

เมื่อนางกุมากริกนั้นแล กอดคอดอกแล้วใส่ในกระเช้า เพื่อนำไปให้บิดาที่โรงช่างทอ เมื่อเดินไปถึงที่พระศาสดาประทับอยู่ ก็เดินแลดูพระศาสดาไป แลพระศาสดาก็ทรงเงื้อมมือพระเนตรนางกุมากริกนั้น เมื่อนางกุมากริกได้ทราบ

แลดูโดยอาการที่พระศาสดาทอดพระเนตรเหมือนเห็นนาง ยอมทรวงอวยการมารวมอย่างเราทีเดียว นางวางกระเช้าทอดแล้วเดินไปถึงที่พระศาสดาประทับอยู่

ถามว่า.....ก็เพราะเหตุไร พระศาสดาจึงทรงทอดพระเนตรนางกุมากริกนั้น

แก้ว.....ได้เห็นว่า พระองค์ทรงปรารถนาอย่างนี้ว่า "นางกุมากริกนั้น เมื่อไปจากที่ที่ ทำกาลกิริยา(ถึงแก่ความตาย)อย่างปุถุชนแล้ว จักเป็นผู้มีคติไม่แน่นอน

(นางกุมากริกนี้ เมื่อไปถึงโรงช่างทอของบิดาตน ก็จะถึงแก่ความตาย รายละเอียดปรากฏข้างหน้า ถ้านางไม่ได้แวะเข้ามาหาพระศาสดา ก่อนที่จะไปโรงช่างทอ ก็ไม่ได้พิชิตกรรมเวทนา จะไม่ได้บรรลุโสดาบัน เมื่อตายก็ตายอย่างปุถุชนตาย การตายของปุถุชนนั้น

มีคติไม่แน่นอน คือไม่มีใครรับรองได้ว่า ปุถุชนตายแล้วไปสู่อะไร)

แต่เมื่อนางมาถึงที่ประทับนี้แล้ว ได้พิชิตกรรมแล้วสำเร็จโสดาบันผลแล้วจึงไป จักเป็นผู้มีคติแน่นอน(คือตายแล้วไม่ไปสู่อะไรโดยแน่นอน)นางจะไปเกิดในดุสิตวิมานนี้ด้วย ในวันนั้น ชื่อว่าความพ้นจากความตาย ไม่มีแก่นางกุมากริกนั้น

พระศาสดาตรัสถามปัญหาเกี่ยวกับธิดาข้างทอ

ในขณะที่นางกุมากริกนั้น ถวายบังคมพระศาสดา ผู้ประทับนั่งหนึ่ง ท่ามกลางพุทธบริษัท พระศาสดาตรัสกับนางว่า...

พระศาสดา -- กุมาริกา เธอมาจากไหน?
กุมาริกา --- ไททราบ พระเจ้าข้า
พระศาสดา -- เธอจักไป ณ. ที่ไหน?
กุมาริกา -- ไททราบ พระเจ้าข้า
พระศาสดา -- เธอไม่ทราบหรือ?
กุมาริกา -- ทราบพระเจ้าข้า
พระศาสดา -- เธอทราบหรือ?
กุมาริกา -- ไททราบ พระเจ้าข้า

พระศาสดาตรัสถามปัญหา ๔ ข้อกับนางกุมากริกนั้น ด้วยประการดังนี้

เรามาจากไหน?...และจะไปไหน?...(๕)

มหาชนวงโคกพันท้าว ผู้เจริญทั้งหลาย ทานจงดูดิฐาซึ่งขลุ่ยนี้ พุทธคำอันคนปรารถนาแล้วกับพระสัมมาสัมพุทธเจ้า(หนักอึ้งจะพูดอะไรก็พูดตามใจชอบของตน) เมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสว่า เธอมาจากไหน? ธิดาข้างทอนี้ ควรพูดว่า มาจากเรือนช่างทอ

เมื่อตรัสถามว่า เธอจะไปไหน? ก็ควรกล่าวว่าจะไปโรงช่างทอ มิใช่หรือ?

พระศาสดาทรงกระทำหมายในหทัยน้อย แล้วตรัสถามว่า กุมาริกา เมื่อเรามาว่าเธอมาจากไหน? เพราะเหตุไร เธอจึงตอบว่า ไททราบ...

กุมาริกา -- พระเจ้าข้า พระองค์ย่อมทราบความที่หม่อมฉัน มาจากเรือนช่างทอ แต่พระองค์ เมื่อตรัสถามว่า เธอมาจากไหน? ย่อมตรัสถามว่า เธอมาจากไหน? จึงมาเกิดในที่นี้(เธอตายจากภูมิไหน? จึงมาเกิดในภูมิมนุษย์) แต่หม่อมฉันยอมไม่ทราบว่ามี

ก็เราย่อมมาที่ไหน จึงมาเกิดในที่นี้.

ลำดับนั้น พระศาสดา ประทานสาธุการเป็นครั้งแรกแก่นางกุมากริกนั้นว่า... ดีละ... ดีละ... กุมาริกา ปัญหาอันปรากฏแล้วนั้นแล อันเธอแก้ได้แล้ว แล้วตรัสถามข้อต่อไปว่า เรามาแล้ว เธอจะไป ณ. ที่ไหน? เพราะเหตุไร เธอจึงกล่าวไว้ว่า ไททราบ?

กุมาริกา -- พระเจ้าข้า พระองค์ทรงทราบหม่อมฉัน ผู้ถือกระเช้าทอดเดินไปยังโรงช่างทอ พระองค์ย่อมตรัสถามว่า ก็เธอไปจากโลกนี้แล้ว จักเกิดในที่ไหน? หม่อมฉันจุติจากโลกนี้แล้ว ย่อมไม่ทราบว่ามี จักเกิดในที่ไหน?

ลำดับนั้น พระศาสดาประทานสาธุการแก่นางเป็นครั้งที่สองว่า ปัญหาอันปรากฏแล้วนั้นแล เธอแก้ได้แล้ว แล้วตรัสถามข้อต่อไปว่า เมื่อเรามาว่า เธอไม่ทราบหรือ? เพราะเหตุไร เธอจึงกล่าวไว้ว่า... ทราบ.

กุมาริกา -- พระเจ้าข้า หม่อมฉันยอมทราบว่ามี จะต้องตายโดยแน่นอนแท้ จึงทราบพูดอย่างนั้น.

ลำดับนั้น พระศาสดาประทานสาธุการแก่นางเป็นครั้งที่สาม แล้วตรัสถามข้อต่อไปว่า เมื่อเรามาแล้ว เธอยอมไม่ทราบหรือ? เพราะเหตุไร เธอจึงตอบว่า... ไททราบ

กุมาริกา -- หม่อมฉันยอมทราบว่ามี จะต้องตายโดยแน่นอนแท้แล้ว ย่อมไม่ทราบว่ามี จักตายในเวลากลางคืน กลางวัน หรือเวลาเช้า เพราะเหตุนี้ จึงพูดอย่างนั้น.

พระศาสดาประทานสาธุการแก่นางเป็นครั้งที่สี่ว่า ปัญหาอันปรากฏแล้วนั้นแล เธอแก้ได้แล้ว แล้วตรัสเตือนบริวารว่า พวกท่านยอมไม่ทราบถ้อยคำ ที่นางกุมากริกาตอบปัญหา ย่อมไม่ทราบอย่างเดียวกัน เพราะจักชงของชนเหล่าใดไม่มี

ชนเหล่านั้นเป็น(ตุ)กตตายอย่างนี้เสีย จักชงปัญหาของชนเหล่าใดมีอยู่ ชนเหล่านั้นแล เป็นผู้มิจักชง ดังนี้แล้วตรัสว่านางนี้ว่า

อนนฺตุโย อโย โลโก ตณฺหคฺคฺก วิปัสสิตี

สกุณฺโต ชลาหฺตุโย อปฺป สคฺคยา คจฺจตี

"สัตว์โลกนี้ เป็นเหมือนนกตกตาบอด ในโลกนี้เหมือนนกจะเห็นแจ้ง น้อยคนนักจะไปสวรรค์ เหมือนนกหลุดแล้วจากข่า(มีน้อย)จะเห็น

คำว่า "น้อยคนนักจะเห็นแจ้ง" คนในโลกนี้เหมือนนก จะเห็นด้วยวิปัสสนาปัญญาว่า สังขารทั้งหลายซึ่งบังงำแล้วไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา

คำว่า "น้อยคนนักจะไปสวรรค์" เหมือนนกหลุดแล้วจากข่า" หมายความว่า บรรดาสัตว์ทั้งหลาย น้อยคนนักที่ตายแล้วจะไปเกิดในสวรรค์ เหมือนผู้มุ่งกระทำความดีที่หวังพรานนกผู้ล่อลวง ตบด้วยขี้จันทน์แล้วอยู่ นกกระเจราบางตัวเท่านั้น ย่อมหลุดจากข่าได้

ที่เห็นน้อยเขาไปสู่อายในชาตินั้น ฉะนั้น บรรดาสัตว์ที่ทุกข์ยาก คือมาร(บางของมารหรือชายของมาร คือกามคุณ อันใดในรูป เสียง กลิ่น รส โภกฺทิพพาวคม) ราวไปแล้ว สัตว์เป็นอันมากยอมไปสู่อาย มีบางตนเท่านั้นที่ไปเกิดในสวรรค์.

เรามาจากไหน?...และจะไปไหน?...(๖)

ธิดาข้างทอตายไปเกิดในดุสิตภพ

นางกุมากริกนั้น เมื่อถึงพร้อมแล้ว ได้สำเร็จเป็นพระโสดาบันแล้ว ก็ทรงกระทำทอดไปหาบิดา ขณะนั้นบิดาของนางกำลังหลับอยู่ นางไม่ทันดูว่ามีปากกำลังหลับอยู่ จึงนำกระเช้าทอดให้เข้าไปในพื้ม กระเช้าทอดถูกระทบที่ปลายพื้มเกิดเสียงดัง

บิดาของนางได้ยินเสียงนั้น จึงดูปลายพื้มไปมีเสียงก็วิ่งมาดูก็กำลังหลับอยู่ ปลายพื้มกระทบทุกทีที่ปากของนางกุมากริกถึงความตาย ไปบังเกิดแล้วในดุสิตภพ(ไปเกิดเป็นเทวชนในดุสิต)บิดาของนางเกิดความเศร้าโศกอย่างใหญ่หลวง จึงไปหาพระศาสดา ได้ฟัง

เรื่องของธิดาข้างทอ ที่นางตอบคำถามพระศาสดาว่า นางไม่ทราบว่ามีตายจากภูมิใด และจะไปเกิดในภูมิใด เป็นการกล่าวโดยเฉพาะเจาะจงนี้ หมายความว่า ก่อนที่นางจะมาเกิดเป็นธิดาข้างทอนี้ นางได้ตายมาจากภูมิใดหรือ?

นางไม่สามารถทราบชื่อภูมิไหนโดยโดยตรง และเมื่อนางตายจากมนุษย์แล้ว นางก็ไม่สามารถระบุภูมิที่นางจะไปเกิดโดยเฉพาะเจาะจงได้ นางจึงตอบคำถามไปเช่นนั้น แต่เมื่อกล่าวโดยกว้างๆ ไม่ระบุชื่อภูมิลงไปโดยเฉพาะเจาะจงแล้ว ย่อมจะกล่าวได้ว่า

สัตว์ทั้งหลายมาจากไหนบ้าง และจะไปไหนในบาง ดินนี้คือ.....

๑. สัตว์ที่กำลังเกิดอยู่ในอมนุษย์ภูมิ ย่อมตายมาจากอมนุษย์ภูมิ หรือจากสุคติภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่ง เช่นสัตว์ที่กำลังเกิดเป็นเปรตในชาตินี้ แสดงว่าชาติก่อนเคยเกิดเป็น สัตว์นรก เปรต หรือสุภกา หรือเปรตจาง หรือเป็นมนุษย์ หรือเป็นเทวดามาแล้วในชาติก่อนจากชาตินี้

เมื่อตายแล้วมาเกิดเป็นเปรตในชาตินี้ สรรพกรุปพรหม อรูปพรหม เมื่อตายแล้วยอมไม่ไปเกิดเป็นสัตว์นรก ในอมนุษย์ภูมิ ในภพชาติที่ติดต่อกันทันทีโดยแน่นอน

เมื่อตายจากอมนุษย์ภูมิ แล้วจะไปเกิดในอมนุษย์ภูมิ หรือจากสุคติภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่งก็ได้

ดังนั้น ถ้ามานูว่า สัตว์ที่เกิดอยู่ในอมนุษย์ภูมิ มาจากไหน และจะไปไหน? ก็จะตอบได้ว่า สัตว์เหล่านั้นมาจากภูมิ ๑(มี อมนุษย์ภูมิ ๑ มนุสสุภูมิ ๑ เทวภูมิ ๖)ภูมิใดภูมิหนึ่งแน่นอน(แต่ระบุชื่อภูมิไม่ได้) และเมื่อตายแล้วก็จะไปสู่อมนุษย์ภูมิ ๑๑ ภูมิใดภูมิหนึ่งแน่นอน

ตามสมมติการกรรมที่ตนได้สั่งสมไว้

๒. สัตว์ที่กำลังเกิดอยู่ในอมนุษย์ภูมิ ๑(มนุสสุภูมิ ๑ เทวภูมิ ๖) ย่อมมาจากอมนุษย์ภูมิ ๔ กามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๑๑(เว้นสุทธราวาสภูมิ ๕)รูปภูมิ ๔ ภูมิใดภูมิหนึ่ง

เมื่อตายแล้วยอมไม่เกิดในอมนุษย์ภูมิ ๔ กามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๑๖ รูปภูมิ ๔ ภูมิใดภูมิหนึ่ง ตามสมมติการกรรมที่ตนได้สั่งสมไว้

ดังนั้น เมื่อถามว่า สัตว์ที่เกิดอยู่ในอมนุษย์ภูมิ ๗ มาจากไหน? ตอบว่า มาจาก ๒๖ ภูมิ (เว้นสุทธราวาส ๕) เมื่อตายแล้วยอมไม่เกิดใน ๓๑ ภูมิ ภูมิใดภูมิหนึ่ง ตามสมมติการกรรมที่ตนได้สั่งสมไว้

๓. สัตว์ที่กำลังเกิดอยู่ในรูปภูมิ ๑๖ ย่อมตายมาจากอมนุษย์ภูมิ ๗ รูปภูมิ ๑๔ (เว้นอสุขยัสติคติภูมิและอกนิฏฐภูมิ) ภูมิใดภูมิหนึ่ง

เมื่อตายแล้วยอมไม่เกิดใน กามสุคติภูมิ ๗ รูปภูมิ ๑๔ (เว้นอสุขยัสติคติภูมิ) และรูปภูมิ ๔ ภูมิใดภูมิหนึ่ง ตามสมมติการกรรมที่ตนได้สั่งสมไว้

๔. สัตว์ที่กำลังเกิดอยู่ในรูปภูมิ ๔ ย่อมตายมาจากอมนุษย์ภูมิ ๗ รูปภูมิ ๑๑(เว้นอสุขยัสติคติภูมิและสุทธราวาสภูมิ ๕) รูปภูมิ ๔ ภูมิใดภูมิหนึ่ง

เมื่อตายแล้วยอมไม่เกิดในอมนุษย์ภูมิ ๗ และรูปภูมิ ๔ ภูมิใดภูมิหนึ่ง ตามสมมติการกรรมที่ตนได้สั่งสมไว้ 🙏🙏🙏